

CUPRINS

TITLUL V. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU	5
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE	5
Luarea de mită	5
Darea de mită.....	18
Traficul de influență	27
Cumpărarea de influență.....	35
Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia	40
Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia	41
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI DE SERVICIU	43
Delapidarea.....	43
Purtarea abuzivă	54
Abuzul în serviciu.....	57
Neglijența în serviciu.....	60
Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual	64
Uzurparea funcției	67
Conflictul de interese.....	69
Violarea secretului corespondenței.....	76
Divulgarea informațiilor secrete de stat.....	83
Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.....	87
Neglijența în păstrarea informațiilor.....	91
Obținerea ilegală de fonduri	94
Situația premisă. Deturnarea de fonduri	96
Infrațțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane	99
TITLUL VI. INFRAȚIUNI DE FALS	102
CAPITOLUL I. FALSIFICAREA DE MONEDE, TIMBRE SAU DE ALTE VALORI	102
Falsificarea de monede	102
Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată	107
Falsificarea de timbre sau efecte poștale	112
Punerea în circulație de valori falsificate.....	115
Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori	118
Emiterea frauduloasă de monedă.....	123
Falsificarea de valori străine.....	127

CAPITOLUL II. FALSIFICAREA INSTRUMENTELOR DE AUTENTIFICARE SAU DE MARCARE	128
Falsificarea de instrumente oficiale	128
Folosirea instrumentelor false	132
Falsificarea de instrumente de autentificare străine	135
CAPITOLUL III. FALSURI ÎN ÎNSCRISURI	136
Falsul material în înscrisuri oficiale	136
Falsul intelectual	141
Falsul în înscrisuri sub semnătură privată	147
UZUL DE FALS	151
Falsificarea unei înregistrări tehnice	154
Falsul informatic	159
Falsul în declarații	162
Falsul privind identitatea	166
Infrațiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin	171
TITLUL VII. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI PUBLICE	173
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI PE CĂILE FERATE	173
Nefindeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă	173
Nefindeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă	177
Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe	181
Distrușgerea sau semnalizarea falsă	184
Accidentul de cale ferată	187
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI CIRCULAȚIEI PE DRUMURILE PUBLICE	189
Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat	189
Conducerea unui vehicul fără permis de conducere	196
Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau altor substanțe	200
Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice	204
Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia	208
Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice	214
Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor	217
Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public	220
CAPITOLUL III. NERESPECTAREA REGIMULUI ARMELOR, MUNIȚIILOR, MATERIALELOR NUCLEARE ȘI AL MATERIIILOR EXPLOZIVE	223
Nerespectarea regimului armelor și al munițiilor	223
Uzul de armă fără drept	229
Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale	232
Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive	235

Nerespectarea regimului materiilor explozive.....	239
Sanționarea tentativei.....	245
CAPITOLUL IV. INFRAȚIUNI PRIVITOARE LA REGIMUL STABILIT PENTRU ALTE ACTIVITĂȚI REGLEMENTATE DE LEGE	
Exercitarea fără drept a unei profesii sau activități	247
Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă.....	252
Nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă	257
Camăta.....	260
CAPITOLUL V. INFRAȚIUNI CONTRA SĂNĂTĂȚII PUBLICE	
Zădărnicierea combaterii bolilor	263
Contaminarea venerică	266
Transmiterea sindromului imunodeficiar dobândit	268
Răspândirea bolilor la animale sau plante	272
Infectarea apei	274
Falsificarea sau substituirea de alimente ori alte produse.....	277
Comercializarea de produse alterate.....	280
Traficul de produse sau substanțe toxice.....	283
CAPITOLUL VI. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI ȘI INTEGRITĂȚII SISTEMELOR ȘI DATELOR INFORMATICE	
Accesul ilegal la un sistem informatic.....	290
Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice.....	294
Alterarea integrității datelor informatice	298
Perturbarea funcționării sistemelor informatice	301
Transferul neautorizat de date informatice	304
Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice	306
TITLUL VIII. INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVIEȚUIREA SOCIALĂ	
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA ORDINII ȘI LINIȘTII PUBLICE	
Constituirea unui grup infracțional organizat.....	310
Instigarea publică.....	319
Incitarea la ură sau discriminare	322
Încercarea de a determina săvârșirea unei infracțiuni.....	325
Tulburarea ordinii și liniștii publice	328
Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase	332
Împiedicarea desfășurării unei adunări publice	337
Pornografia infantilă.....	340
Ultrajul contra bunelor moravuri.....	346
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA FAMILIEI	
Bigamia.....	350
Incestul	355
Abandonul de familie	360

Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului	369
Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu.....	373
CAPITOLUL III. INFRAȚIUNI CONTRA LIBERTĂȚII RELIGIOASE ȘI RESPECTULUI DATORAT PERSOANELOR DECEDATE	377
Împiedicarea exercitării libertății religioase	377
Profanarea lăcașurilor sau a obiectelor de cult	382
Profanarea de cadavre sau morminte.....	384
Prelevarea ilegală de țesuturi sau organe.....	386
TITLUL IX. INFRAȚIUNI ELECTORALE	391
Împiedicarea exercitării drepturilor electorale.....	391
Coruperea alegătorilor	395
Frauda la vot.....	399
Frauda la votul electronic	402
Violarea confidențialității votului.....	405
Nerespectarea regimului urnei de vot.....	407
Falsificarea documentelor și evidențelor electorale	411
Fapte săvârșite în legătură cu un referendum	414
TITLUL X. INFRAȚIUNI CONTRA SECURITĂȚII NAȚIONALE	416
CAPITOLUL I. TRĂDAREA	416
Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat.....	416
Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat	419
Trădarea prin ajutorarea inamicului	424
Acțiuni împotriva ordinii constituționale	427
Înalta trădare.....	431
Acțiunile ostile contra statului	432
Spionajul.....	435
Atentatul care pune în pericol securitatea națională	437
Atentatul contra unei colectivități.....	441
Actele de diversiune	443
Comunicarea de informații false.....	446
Propaganda pentru război	448
Compromiterea unor interese de stat	452
Divulgarea secretului care periclitează securitatea națională	454
Infrațiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională	458
Constituirea de structuri informative ilegale	460
Nedenunțarea unor infrațiuni contra securității naționale.....	463
TITLUL XI. INFRAȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE LUPTĂ A FORȚELOR ARMATE	467
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI SĂVÂRȘITE DE MILITARI	467
Absența nejustificată.....	467
Dezertarea.....	471

Încălcarea consemnului	474
Părăsirea postului sau comenzii	478
Insubordonarea	481
Constrângerea superiorului	484
Abuzul de autoritate	487
Lovirea superiorului ori a inferiorului	489
Capitularea	492
Părăsirea câmpului de luptă	495
Zborul neautorizat	497
Părăsirea navei	500
Părăsirea comenzii	503
Neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale	505
Coborârea pavilionului	508
Coliziunea	510
Sanționarea tentativei	513
Infracțiuni privitoare la aeronave militare	514
Punerea în mișcare a acțiunii penale	514
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI SĂVĂRȘITE DE MILITARI SAU DE CIVILI	515
Sustragerea de la serviciul militar în timp de război	515
Agresiunea împotriva santinelei	519
Sustragerea de la luarea în evidența militară	522
Neprezentarea la încorporare sau concentrare	525
Jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă	529
Folosirea emblemei Crucea Roșie în timpul operațiunilor militare	532
TITLUL XII. INFRAȚIUNI DE GENOCID, CONTRA UMANITĂȚII ȘI DE RĂZBOI	535
CAPITOLUL I. INFRAȚIUNI DE GENOCID ȘI CONTRA UMANITĂȚII	535
Genocidul	535
Infracțiuni contra umanității	541
CAPITOLUL II. INFRAȚIUNI DE RĂZBOI	549
Infracțiuni de război contra persoanelor	549
Infracțiuni de război contra proprietății și altor drepturi	559
Infracțiuni de război contra operațiunilor umanitare și emblemelor	562
Utilizarea de metode interzise în operațiunile de luptă	566
Utilizarea de mijloace interzise în operațiunile de luptă	571
Sanționarea tentativei	573
BIBLIOGRAFIE SELECTIVA	575

Petre DUNGAN

Tiberiu MEDEANU

Viorel PAȘCA

DREPT PENAL

PARTEA SPECIALĂ

**PREZENTARE COMPARATIVĂ A NOULUI COD PENAL
ȘI A CODULUI PENAL DIN 1968**

VOL. II

- **Infracțiuni de corupție și de serviciu**
- **Infracțiuni de fals**
- **Infracțiuni contra siguranței publice**
- **Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială**
- **Infracțiuni electorale**
- **Infracțiuni contra securității naționale**
- **Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate**
- **Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război**

Universul Juridic

București

-2013-

Titlul V

INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU

Titlul V „Infrațiuni de corupție și de serviciu” este structurat în două capitole: primul capitol cuprinde infracțiunile de corupție, al doilea capitol pe cele de serviciu.

În Capitolul I, conținuturile infracțiunilor de corupție s-au preluat în parte, reglementările existente în Codul penal în vigoare, și dispozițiile din Legea nr. 78/2000 cu modificările și completările ulterioare.

Infrațiunea de cumpărare de influență a fost preluată din Legea nr. 78/2000, modificată și completată prin Legea nr. 161/2003 și s-a prevăzut aplicarea dispozițiilor privind incriminarea faptelor de corupție și funcționarilor străini ori în legătură cu activitatea acestora, precum și persoanele implicate în soluționarea litigiilor pe cale de arbitraj intern sau internațional.

Nu se mai regăsește incriminată distinct infracțiunea de primire de foloase necuvenite, conținutul normativ al acesteia fiind inclus în conținutul normativ al infracțiunii de luare de mită.

Capitolul al II-lea, cuprinde infracțiunile prevăzute în Codul penal în vigoare al căror conținut însă a fost modificat sau completat, săvârșite fie numai de funcționari, fie de către aceștia și de către persoane fizice care exercită o profesie de interes public, dar au fost aduse în cuprinsul acestui capitol și alte infracțiuni precum delapidarea, folosirea abuzivă a funcției în scop sexual, uzurparea funcției, divulgarea informațiilor secrete de stat, divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, obținerea ilegală de fonduri și deturnarea de fonduri.

Obiectul juridic generic al tuturor acestor infracțiuni îl reprezintă relațiile sociale privind corecta desfășurare a serviciilor publice.

CAPITOLUL I

INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE

Art. 289 – Luarea de mită

1. Conținutul legal

(1) Fapta funcționarului public care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) *Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.*

(3) *Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.*

2. Asemănări și deosebiri față de reglementarea Codului penal din 1968

Noul Cod penal organizează materia infracțiunilor de serviciu într-un mod diferit de Codul penal din 1968 reunindu-le în Titlul V sub denumirea de „Infracțiuni de corupție și de serviciu”, structurat în trei capitole: primul capitol cuprinde infracțiunile de corupție, al doilea capitol pe cele de serviciu, iar al treilea capitol este consacrat infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare al Comunităților Europene.

În Capitolul I, intitulat „Infracțiuni de corupție” s-au preluat în mare parte, reglementările acestor fapte în Codul penal din 1968, iar pe de altă parte, dispozițiile din Legea nr. 78/2000 cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cele produse prin Legea nr. 161/2003.

În incriminarea infracțiunii de luare de mită remarcăm faptul că în primul alineat al art. 289, care preia aproape identic prevederile art. 254 din Codul penal anterior, este incriminată infracțiunea tip, iar în cel de-al doilea alineat este incriminată o variantă asimilată, constând în fapta comisă de o persoană care exercită o profesie de interes public.

Nu se mai regăsește incriminată forma agravată a infracțiunii săvârșită de un funcționar cu atribuții de control, și regimul sancționator prevăzut de noul Cod penal este vădit mai favorabil, dacă nu se va reține această agravantă în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție¹, după modificarea acesteia prin legea de punere în aplicare a noului Cod penal.

Menționăm doar că Proiectul Legii pentru punerea în aplicare a Codului penal și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții penale publicat pe site-ul Ministerului de Justiție prevede agravarea pedepsei prin sporirea maximului cu o treime dacă fapta este săvârșită de o persoană care exercită o funcție de demnitate publică, este judecător sau procuror, este organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor sau este una dintre persoanele arătate la art. 293 din Codul penal. Era mai corect ca această agravantă să se regăsească în cuprinsul Codului penal.

Spre deosebire de incriminarea din Codul penal din 1968 pretinderea ori primirea de bani sau alte foloase poate fi atât pentru sine cât și pentru altul.

De asemenea, ca deosebire reținem faptul că în noua incriminare nu mai este incriminată varianta faptică a nerespingerii promisiunii unor astfel de foloase.

Pentru realizarea în condiții mai bune a prevenției speciale noua incriminare a luării de mită, a prevăzut ca pedeapsă complementară obligatorie interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta, în locul formulării mai generale „interzicerea unor drepturi”.

---

¹ Publicată în M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000.

În acest fel conținutul incriminării infracțiunii de luare de mită a fost pus în acord cu prevederile Convenției penale privind corupția, ratificată de România prin Legea nr. 27/2002¹, care în art. 3 se definește corupția pasivă ca fiind fapta intenționată, de a solicita sau de a primi, direct sau indirect, orice folos necuvenit pentru el sau pentru altcineva ori de a accepta oferta sau promisiunea cu scopul de a îndeplini ori de a se abține să îndeplinească un act în exercitarea funcțiilor sale.

De asemenea, potrivit Convenției ONU împotriva corupției², statele parte au obligația de a adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc a fi necesare pentru a atribui caracterul de infracțiune, în cazul în care actele au fost săvârșite cu intenție, faptei unui agent public de a solicita ori de a accepta, direct sau indirect, un folos necuvenit pentru sine ori pentru altă persoană sau entitate, cu scopul de a îndeplini sau de a se abține să îndeplinească un act în exercițiul funcțiilor sale oficiale.

3. Considerații generale

În doctrina penală, mituirea este privită ca o formă a pluralității naturale de făptuitori, faptă la săvârșirea căreia concură în mod necesar – prin câte o acțiune corelativă – două persoane și anume mituitorul care dă mita și mituitul care o primește, în scopul îndeplinirii sau încălcării îndatoririlor de serviciu cu privire la efectuarea unui act de serviciu³.

Pluralitatea naturală de făptuitori poate îmbrăca forma incriminării unității de infracțiune, cum este cazul infracțiunii de bigamie sau forma incriminării bilaterale sau al dublei incriminări cum este cazul infracțiunilor de dare de mită și luare de mită, ca infracțiuni de sine stătătoare (disociate).

În raport cu acțiunile pe care le desfășoară fiecare dintre cei doi subiecți care concură la realizarea mituirii, se face distincție între corupția activă (darea de mită), care constă în darea, oferirea sau promiterea mitei funcționarului public de către mituitor în scopul de a-l determina la o anumită conduită în legătură cu îndeplinirea sau neîndeplinirea unui act care ține de atribuțiile sale de serviciu și corupția pasivă (luarea de mită) care constă în primirea, acceptarea, nerefuzarea sau pretinderea mitei de către funcționarul public sau alt funcționar mituit sau corupt în același scop.

Termenii de „corupție pasivă” și „corupție activă” nu corespund în mod necesar atitudinii reale a celor două personaje, corupător și corupt, corupția pasivă este folosită în sens gramatical, cu privire la persoana care este coruptă, dar există și situația când persoana coruptă are inițiativa (pretinde), jucând astfel un rol activ⁴.

Actualul Cod penal a adoptat sistemul bilateral, potrivit căruia reglementează atât luarea de mită, ca infracțiune mai gravă, cât și darea de mită⁵.

¹ Publicată în M. Of. nr. 65 din 30 ianuarie 2002.

² Ratificată de România prin Legea nr. 365/2004, publicată în M. Of. nr. 903 din 5 octombrie 2004.

³ V. Dongoroz, *Drept penal*, 1939, p. 477; O.A. Stoica, *Drept penal. Partea specială*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 246.

⁴ J. Languier, P. Conte, A-M. Languier, *Droit pénal spécial*, 13-e édition, 2005, Ed. Dalloz, pp. 316-317.

⁵ Alte coduri cum ar fi Codul penal german, folosesc termenul de „corupție pasivă”, denumire folosită de Codul penal francez, elvețian, portughez și de cel belgian. Codul penal spaniol folosește termenul de „corupere”, termen folosit și în legislația SUA, în timp ce în dreptul penal al Marii Britanii, este utilizat termenul de „corupție”

În concepția Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție sunt infracțiuni de corupție infracțiunile de dare și luare de mită, trafic de influență și cumpărare de influență.

Alături de acestea legea amintită incriminează infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție (art. 11-16) și infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție (art. 17-18) precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene (art. 18¹-18⁵), toate acestea fiind de competența de cercetare a Direcției Naționale Anticorupție.

Considerăm că pentru o bună sistematizare a infracțiunilor de corupție era mai indicat ca toate reglementările de drept substanțial privind corupția să se regăsească în Codul penal, rămânând în legea specială doar aspectele de drept procedural.

Nu se justifică o asemenea disociere arbitrară între infracțiuni având același obiect juridic generic, cu atât mai mult cu cât în Codul penal au fost incluse infracțiuni care era mai indicat să rămână de domeniul legilor speciale.

4. Obiect juridic și obiect material

4.1. Obiectul juridic specific

Obiectul juridic îl constituie valorile sociale privitoare la cinstea, corectitudinea, probitatea în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu ale funcționarilor publici și a altor funcționari și la apărarea intereselor legale ale persoanelor împotriva faptelor negative ale acestora, în scopul desfășurării normale a activității de serviciu.

Incrimnarea faptelor de corupție implică și un obiect juridic secundar constituit din relațiile sociale referitoare la asigurarea și respectarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor¹.

4.2. Obiectul material

În privința obiectului material al infracțiunii de luare de mită există opinii divergente.

S-a susținut astfel că aceste infracțiuni sunt lipsite *de regulă*, de obiect material, dar în situația în care acțiunea făptuitorului privește în mod direct un bun, obiectul material constă în bunul respectiv sau dacă folosul material necuvenit constă în prestarea unei munci, atunci obiectul material asupra căruia se efectuează munca devine și obiect al infracțiunii².

Într-o opinie, asemănătoare cu opinia anterioară, s-a susținut³ că obiectul material al infracțiunii este actul de serviciu în materialitatea sa, pe care trebuie să-l înfăptuiască funcționarul.

Într-o altă opinie infracțiunea de luare de mită, ca și celelalte infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, este lipsită, de regulă, de un obiect material.⁴

Considerăm această opinie ca fiind corectă.

---

¹ H. Diaconescu, *Infracțiunile de corupție și cele asimilate cu acestea*, Ed. All Beck, București, 2004, p. 11.

² S. Kahane în, *Explicații teoretice ale Codului Penal Român. Partea Specială*, de V. Dongoroz și colab., vol. IV, Ed. Academiei, București, 1972, pp. 130-131.

³ A. Filipaș, *Drept penal român, Partea specială*, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 443.

⁴ O. Loghin, T. Toader, *op. cit.*, p. 455; S. Bogdan, *Drept penal. Partea specială*, vol. I, Ed. Sfera juridică 2006, p. 276.

Obiectul material al infracțiunii este entitatea materială fizică – lucru sau persoană în care se încorporează valoarea socială ocrotită prin norma de incriminare¹.

Dacă valoarea socială protejată prin norma de incriminare este corectitudinea, probitatea în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu de către funcționarii publici, atunci acestea sunt valori care nu au corporalitate, motiv pentru care nici infracțiunea nu are obiect material.

Obiectul material nu trebuie confundat cu bunurile dobândite prin săvârșirea infracțiunii (de exemplu, banii dobândiți prin infracțiune) sau care au fost date pentru a-l răsplăti pe infractor. Acestea sunt doar corpuri delictive, mijloace materiale care dovedesc săvârșirea infracțiunii

5. Subiecții infracțiunii

5.1. Subiectul activ

Subiectul activ al infracțiunii de luare de mită este calificat și nu poate fi decât un funcționar public, sau în varianta asimilată, persoana care exercită un serviciu de interes public.

Convenția ONU împotriva corupției folosește termenul de agent public prin care se înțelege: (i) orice persoană care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat parte, care a fost numită ori aleasă, cu titlu permanent sau temporar, care este remunerată ori neremunerată, și oricare ar fi nivelul său ierarhic; (ii) orice persoană care exercită o funcție publică, inclusiv pentru un organism public sau o întreprindere publică, ori care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat; (iii) orice persoană definită ca „agent public” în dreptul intern al unui stat parte. Totuși, în scopurile anumitor măsuri specifice convenției, prin agent public se poate înțelege orice persoană care exercită o funcție publică sau care prestează un serviciu public, așa cum acești termeni sunt definiți în dreptul intern al statului parte și aplicați în domeniul pertinent al dreptului acestui stat.

O asemenea normă interpretativă contextuală este cuprinsă în art. 175 C. pen. privind înțelesul noțiunii de funcționar public. Cu privire la înțelesul noțiunii de funcționar public explicațiile date sub art. 175 C. pen. aparent sunt mai clare decât prevederile art. 147 din Codul penal din 1968.

Potrivit art. 175 C. pen. funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație: a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești; b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură; c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat ori al unei persoane juridice declarate ca fiind de utilitate publică, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

Este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu

---

¹ V. Pașca, *Curs de drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 143.

public, dar fapta sa constituie infracțiune doar în ipoteza comiterii acestei fapte în scopul de a nu îndeplini, a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.

Prin această dispoziție s-a intenționat rezolvare mult controversatei probleme dacă notarul public, executorul judecătoresc sau alte persoane care execută o funcție de interes public, pentru care este necesară o abilitate specială a autorităților publice, poate fi sau nu autor al luării de mită.¹

Noul Cod penal a optat pentru asimilarea cu funcționarii a persoanelor fizice care exercită o profesie de interes public, pentru care este necesară o abilitare specială a autorităților publice și care este supusă controlului acestora (notari, executori judecătorești, lichidatori etc.).

Ele exercită atribute de autoritate publică, ce le-au fost delegate printr-un act al autorității statale competente și sunt supuse controlului acesteia, ceea ce justifică asimilarea lor cu funcționarii publici. Organizarea și exercitarea profesiilor considerate liberale au fost reglementate prin legi speciale, Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, Legea nr. 36/1995 privind notarii publici, Legea nr. 51/1995 privind organizarea avocaturii.

Serviciul de interes public pe care îl desfășoară executorul judecătoresc conform art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (1) din Legea nr. 188/2000 se concretizează în executarea silită a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii. Executorul judecătoresc desfășoară ultima fază a procesului civil – executarea silită.

În cazul executorului judecătoresc investirea sa în funcție se face conform art. 16 al Legii nr. 188/2000 de către Ministrul Justiției care îi coordonează și controlează activitatea.

Notarul public este investit să îndeplinească un „serviciu de interes public”, numirea sa este efectuată de către ministrul justiție conform art. 17 al Legii. 36/1995.

În concluzie, executorul judecătoresc și notarul public îndeplinesc toate condițiile de a fi asimilați funcționarului public așa cum dispune noul Cod penal. Avocatul nu va putea fi asimilat funcționarului public sau funcționarului deoarece numirea și controlul activității sale nu este exercitat de vreo autoritate publică².

Coautoratul este posibil, dar pentru existența acestuia este necesar ca ambii făptuitori să aibă calitatea specială cerută de lege autorului. Coautoratul este posibil în situația în care actele de serviciu pot intra în competența mai multor funcționari având calitatea specială cerută de lege, și aceștia sunt obligați să le îndeplinească.³ și funcționarii vizați s-au înțeles cu privire la săvârșirea faptei.⁴

Instigator sau complice poate fi orice persoană.

Mituitorul nu este participant la infracțiunea de luare de mită, el fiind autorul unei infracțiuni distincte de dare de mită.

În literatura juridică⁵, s-a exprimat opinia că intermediarul nu poate avea decât fie calitatea de instigator, fie calitatea de complice, chiar dacă el realizează însăși acțiunea constitutivă, dat fiind faptul că prin voința legiuitorului, această activitate vizează fapta

¹ Expunerea de motive, www.just.ro

² ÎCCJ, s. pen., dec. nr. 6003/12.12.2007, în www.legalis.ro

³ A. Boroș, *Drept penal. Partea specială*, Ed. C.H. Beck, București 2006, p. 330; H. Diaconescu, *Infracțiunile de corupție...*, op. cit., p. 27; O. Loghin, T. Toader, op. cit., p. 399.

⁴ A se vedea, A. Filipaș, op. cit., p. 443.

⁵ A se vedea, V. Rămureanu, *Poziția juridică a intermediarului la infracțiunea de luare și dare de mită*, în „Justiția Nouă”, nr. 3/1971, p. 562.

autorului. Intermediarul, chiar funcționar fiind dar neavând atribuții în legătură cu actul pretins de mituitor, nu face altceva decât să transmită solicitarea făcută de funcționarul competent să efectueze actul vizat de mituitor, sau acceptarea de către acesta a unei oferte anterioare. În același sens s-a pronunțat și practica judiciară în materie¹.

5.2. Subiectul pasiv

Subiectul pasiv este autoritatea publică, instituția publică sau altă persoană juridică în cadrul căreia își desfășoară activitatea funcționarul mituit.

Subiect pasiv secundar sau adiacent poate fi persoana care a dat mita ca urmare a constrângerii exercitate de funcționar.

În acest caz câți mituitori sunt atâtea infrațiuni de luare de mită există.

Astfel faptele persoanei, care are calitatea de comisar al Gărzii Financiare, de a pretinde și primi o sumă de bani de la administratorul unei societăți comerciale, precum și de a pretinde și primi foloase care nu i se cuvin de la administratorul unei alte societăți comerciale, în scopul de a nu efectua controale la aceste societăți, de a anunța controalele și de a nu aplica sau de a aplica la limita minimă legală sancțiuni contravenționale, întrunesc elementele constitutive a două infrațiuni de luare de mită, în forma agravată referitoare la săvârșirea faptei de către un funcționar cu atribuții de control, aflate în concurs real de infrațiuni².

De altfel, Convenția civilă privind corupția adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999³ conferă posibilitatea persoanelor care au suferit un prejudiciu rezultând dintr-un act de corupție de a dispune de o acțiune civilă îndreptată împotriva statului în vederea obținerii reparației integrale a acestui prejudiciu⁴.

În condițiile în care actul de corupție a fost comis de un funcționar public conform art. 5 acțiunea civilă se poate îndrepta împotriva statului. Această dispoziție întărește siguranța mediului de afaceri, societățile comerciale pot solicita repararea prejudiciilor care le-au fost cauzate prin acordarea ilicită a contractelor de furnizări de servicii publice societăților concurente⁵.

6. Situația premisă a infrațiunii o constituie existența unei autorități publice sau a unei persoane juridice de utilitate publică în cadrul căreia făptuitorul își desfășoară activitatea, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, având atribuții de serviciu în legătură cu actul pentru care primește sau pretinde bani sau alte foloase materiale⁶.

7. Conținutul constitutiv

7.1. Latura obiectivă

7.1.1. Elementul material

Infrațiunea de luare de mită are conținut alternativ deoarece latura sa obiectivă se poate realiza, sub aspectul elementului material prin mai multe modalități, fie printr-o

¹ A se vedea, T.S., s. pen, dec. nr. 1453/1983, în RRD nr. 6/1984, p. 68.

² Î.C.C.J., s. pen., dec. nr. 148 din 19 ianuarie 2010, www.scj.ro.-jurisprudență.

³ Ratificată de România prin Legea nr. 147/2002, publicată în M. Of. nr. 260 din 18 aprilie 2002.

⁴ Ph. Montigny, *L'entreprise face a la corruption internationale*, Ed. Ellipses, Paris, 2006, p. 127.

⁵ M. Murea, *Luarea de mită și primirea de foloase necuvenite – infrațiuni de corupție*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2009, p. 98.

⁶ S. Kahane, *op. cit.*, p. 130.

acțiune (pretinde, primește), fie prin inacțiune (acceptă). Aceste acte pot fi săvârșite direct de funcționar sau indirect, printr-un intermediar.

Noul Cod penal nu mai incriminează fapta omisivă de a nu respinge oferta sau promisiunea de acordare a unor foloase materiale

Acțiunea de pretindere înseamnă a cere ceva, a formula o pretenție. Nu este necesar ca pretenția făptuitorului să fie satisfăcută. Pretinderea este întotdeauna o acțiune unilaterală, în care, inițiativa aparține întotdeauna funcționarului public, fiind indiferent dacă subiectul activ al activității de corupție este de acord sau nu. În raport cu acțiunea de primire a foloaselor, pretinderea este un act preparator, incriminat prin asimilare cu celelalte acte de executare.

În practic judiciară s-a decis că infracțiunea de luare de mită se consumă în momentul pretinderii folosului și nu în acela în care este primit, că este suficientă simpla acceptare a promisiunii făcute, fiind lipsită de relevanță împrejurarea dacă fapta a fost sau nu urmată de primirea banilor preținși sau promiși¹.

Fapta trebuie să fie săvârșită în legătură cu un act privitor la îndatoririle de serviciu și să fi avut loc înainte de îndeplinirea actului sau în timpul îndeplinirii acestuia.

Dacă actul pe care funcționarul îl îndeplinește contrar atribuțiilor de serviciu realizează conținutul unei infracțiuni (de regulă abuz în serviciu) va exista un concurs de infracțiuni.

Astfel faptele inculpatului, care are calitatea de membru în consiliul de administrație al unei societăți comerciale pe acțiuni, de a îndeplini, în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, acte contrare hotărârilor conducerii societății și atribuțiilor stabilite în contractul de administrare privitoare la încheierea unor contracte, cauzând societății un prejudiciu precum și de a primi o sumă de bani în scopul încheierii unui contract în detrimentul societății, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și ale infracțiunii de luare de mită².

Faptele persoanei, care are calitatea de procuror șef al secției de urmărire penală în cadrul parchetului de pe lângă tribunal, de a primi, la două date diferite, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, două sume de bani pentru a înlocui cu produse de serie, armele originale care constituiau corpuri delictive într-un dosar penal privind infracțiunea de nerespectare a regimului armelor și munițiilor pe care l-a instrumentat și pentru a restitui persoanei inculpate și trimise în judecată în acest dosar armele originale, care prezentau o valoare pentru persoana inculpată, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită în formă continuată. și ale infracțiunii de favorizare a infractorului în formă continuată, sub forma favorizării reale, ambele aflate în concurs de infracțiuni³.

Acțiunea de pretindere se poate realiza în orice mod: prin cuvinte, gesturi, scrisori sau prin orice alt mijloc de comunicare. Indiferent de modalitățile exprimate mai sus, pretinderea se poate realiza fie printr-o solicitare expresă, fie printr-o atitudine lipsită de echivoc prin care funcționarul lasă să se înțeleagă că nu-și va îndeplini obligațiile de serviciu până când cetățeanul nu va fi dispus la alte sacrificii de ordin material⁴.

¹ T.S. dec. pen. nr. 1032/1968, R.R.D. nr. 9/1968, p. 188; dec. pen. nr. 739/1960, în C. D. 1960, p. 504.

² Î.C.C.J., s. pen., dec. nr. 1170 din 24 martie 2011, www.scj.ro.-jurisprudență.

³ Î.C.C.J., s. pen., dec. nr. 1801 din 6 mai 2010, www.scj.ro.-jurisprudență.

⁴ A se vedea, T. Jud. Bihor, dec. pen. nr. 383/15.08.1991 în Dreptul nr. 4/1992, p. 76.